

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SAKARYA BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

2012 YILI DENETİM RAPORU

ARALIK 2013

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06100 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 40 94

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.t>

Bu rapor 6085 sayılı Sayıştay Kanunu uyarınca yürütölen düzenlilik denetimi sonucu hazırlanmıőtır.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	IV
SAKARYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI.....	4
DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU.....	4
SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	5
DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	6
DENETİM GÖRÜŞÜ	14

KISALTMALAR

ADASU: Sakarya Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi

BELPA: Sakarya Büyükşehir Belediyesi İhtiyaç Maddeleri Pazarlama San. Tic. A..

SASAY: Sakarya Sağlık A..

SASKİ: Sakarya Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi

SEDA: Sakarya Elektrik Dağıtım A..

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

SAKARYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ HAKKINDA BİLGİ

Adapazarı Belediyesi, 06.03.2000 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 593 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Büyükşehir Belediyesi statüsüne kavuşmuştur. 22 Mart 2008 tarihli ve 26824 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5747 sayılı Kanun ile Adapazarı Büyükşehir Belediyesi’nin adı “Sakarya Büyükşehir Belediyesi” olarak değiştirilmiştir.

5216 sayılı Büyük Şehir Belediyesi Kanununun 7’nci maddesinde Büyükşehir Belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları ayrıntılı biçimde yer almaktadır. Buna göre kurumun genel faaliyet amacı özetle, büyükşehir belediye sınırları içinde yaşayan insanların birlikte yaşamalarından kaynaklanan ortak ihtiyaçlarının giderilmesi ile ilçe ve ilk kademe belediyeleri arasında koordinasyonun sağlanmasıdır.

Büyükşehir Belediye organları; 5216 sayılı kanununa göre Büyükşehir Belediye Başkanı, Büyükşehir Belediye Meclisi, Belediye Encümeninden oluşmaktadır. Belediye Teşkilatı ise Mahalli İdareler Norm Kadro yönetmeliğine göre 1 adet Genel Sekreter, 2 adet Genel Sekreter Yardımcısı ve bunlara bağlı 13 adet Daire Başkanlığı ile Basın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanı, Hukuk Müşavirliği, İç Denetim Birimi, Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Özel Kalem Müdürlüğünden oluşmaktadır. Bunların dışında bağlı idaresi SASKİ(ADASU) ile sermayesinin tamamı belediyeye ait olan BELPAŞ İhtiyaç Mad. Paz. Tic. A.Ş. şirketi bulunmaktadır. Ayrıca bu şirketin sermayesinin % 99,6’sına sahip olduğu SASAY Sakarya Sağlık A.Ş. ile sermayesinin % 90’nına sahip olduğu Uzman Destek İnsan Kaynakları Ltd. şirketi bulunmaktadır.

5216 sayılı Kanunun 7. maddesinde Büyükşehir Belediyesinin görev yetki ve sorumlulukları belirtilmiştir. Bu madde, büyükşehir belediyelerine, sınırları içinde yaşayan insanların birlikte yaşamalarından kaynaklanan ihtiyaçlarını gidermeleri için yetki vermektedir. Bu yetki, sorumluk ve hizmet alanları; imar planlarının yapımı başta olmak üzere ev ve konut üretiminden mezarlık ve park yapımına, eğitim ve kültürel harcamalardan sosyal harcamalara kadar geniş bir yelpaze içinde bulunmaktadır.

Büyükşehir Belediyesinin, bütçe ve mali işlemlerinin hangi esaslara göre yapılacağı 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde belirtilmektedir. Kurumun muhasebe ve kayıt düzeni ile üretilen raporlar, defter ve cetveller yukarıda adı geçen yönetmeliğe göre oluşturulmuştur.

Sakarya Büyükşehir Belediyesi 5216 sayılı Kanuna göre kendi bütçesini hazırlamaya yetkili olup ilgili mali yıl bütçesinin Büyükşehir Belediye Meclisince onaylanması gerekmektedir.

Kurumdaki daire başkanları mali sorumluluk yönünden harcama yetkilisi konumundadır ve her daire başkanlığı kendi bütçesini oluşturmak ile görevlidir. Kurumun genel bütçe ve muhasebe işlemleri ise Mali Hizmetler Daire Başkanlığı bünyesinde yürütülmektedir.

Sakarya Büyükşehir Belediyesinin 2012 yılı bütçe tahminleri ve gerçekleştirmeleri aşağıdaki şekildedir.

	2012 Yılı Gelir Tahmini (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme
A – Bütçe Gelirlerinin Türü(800)	185.000.000,00	159.250.623,07
01 Vergi Gelirleri	5.500.000,00	6.115.313,30
03. Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	15.400.000,00	18.251.488,08
04. Alınan Bağış ve Yardımlar	50.000,00	323.165,36
05. Diğer Gelirler	120.500.000,00	134.276.430,50
06. Sermaye Gelirleri	44.500.000,00	368.867,27
08. Alacaklardan Tahsilat.	150.000,00	0
09-Red ve İadeler	-(1.100.000,00)	-(84.641,44)
B - Bütçe Giderlerinin Türü(830)	185.000.000,00	180.900.901,86
01- Personel Giderleri	26.406.000,00	28.787.538,01
02- Prim Giderleri	4.706.000,00	4.654.698,90
03- Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	59.898.000,00	61.161.986,67
04- Faiz Giderleri	10.000.000,00	9.917.302,13
05- Cari Transferler	8.355.000,00	6.448.839,41
06- Sermaye Giderleri	56.685.000,00	69.930.536,74
07- Sermaye Transferleri	2.200.000,00	0
08 Borç Verme	250.000,00	0
09 Yedek ödenek	16.500.000,00	0

Yukarıda görüldüğü üzere 2012 yılı bütçesi kapsamında yapılan bütçe gelir tahminlerinin çok altında bir gerçekleşme olmuştur. Özellikle öz gelirler ve bu grup içindeki

taşınmaz mal satışlarından elde edilecek gelirlerin tahmini (sermaye gelirleri) çok yüksek olup buna karşın gerçekleşen sermaye gelirleri çok düşük düzeyde kalmıştır. Alacaklardan Tahsilat ise sıfırdır.

Sakarya Büyükşehir Belediyesinin 2012 yılı Bütçe Uygulama Sonuçları Tablosu aşağıdaki şekildedir:

	2010 Yılı (TL)	2011 Yılı (TL)	Cari Yıl (2012)
A – Bütçe Gelirlerinin Türü(800)	112.891.407,81	120.713.002,16	159.250.623,07
01.Vergi Gelirleri	4.329.901,82	4.160.825,20	6.115.313,30
03.Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	11.081.161,08	14.551.086,91	18.251.488,08
04.Alınan Bağış ve Yardımlar	197.558,00	843.783,76	323.165,36
05.Diğer Gelirler	96.833.343,87	99.418.094,44	134.276.430,50
06.Sermaye Gelirleri	502.707,03	1.732.399,68	368.867,27
08. Alacaklardan Tahsilat.	35.369,76	6.812,17	0
09-Red ve İadeler	-(88.633,99)	-(1.983.806,34)	-(84.641,44)
B - Bütçe Giderlerinin Türü(830)	124.197.613,98	122.820.251,40	180.900.901,86
01-Personel Giderleri	22.930.094,99	23.866.136,72	28.787.538,01
02- Prim Giderleri	4.221.451,11	4.436.617,02	4.654.698,90
03-Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	41.783.978,24	49.847.831,27	61.161.986,67
04- Faiz Giderleri	10.459.037,59	6.626.079,95	9.917.302,13
05-Cari Transferler	4.344.057,91	8.956.345,46	6.448.839,41
06-Sermaye Giderleri	40.172.994,14	28.880.573,55	69.930.536,74
07-Sermaye Transferleri	286.000,00	206.667,43	0

2012 yılı Bütçe Uygulama Sonuçları Tablosundan görüldüğü gibi özellikle öz gelirler ve bu grup içindeki Sermaye Gelirlerinde 2012 yılı itibariyle önemli oranda azalış söz konusudur.

KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

17.12.2011 tarih ve 28145 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların 5. maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgeler şunlardır:

a) Birleştirilmiş veriler defteri.

b) Geçici ve kesin mizan.

c) Bilanço.

ç) Belgeler;

1) Kasa sayım tutanağı,

2) Banka mevcudu tespit tutanağı,

3) Alınan çekler sayım tutanağı,

4) Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,

5) Teminat mektupları sayım tutanağı,

6) Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,

7) Taşınır kesin hesap cetveli ile taşınır hesabı icmal cetveli veya envanter defteri.

d) 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamındaki idarelerin bütçe uygulama sonuçlarına ait tabloları;

1) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,

2) Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,

e) Faaliyet sonuçları tablosu veya gelir tablosu.

Denetim bunlar ile aynı yönetmeliğin 8. maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay’a sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve

tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmekle sorumludur.

DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri

oluşturmaktadır. Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

Mali Rapor ve Tabloları Etkileyen Bulgular

BULGU 1: Faaliyet Alacaklarının Muhasebeleştirilmesinde Tahakkuk Esasına Uyulmaması

120 numaralı Gelirlerden Alacaklar hesabının borcuna önce gelir tahakkukları tutarının kaydedilip daha sonra hesabın alacağından tahsil edilen tutarların düşmesi gerekirken, önce tahsilatlar kaydedilip daha sonra tahsilata göre tahakkuk kaydı yapılmıştır. Ayrıca, belediyenin makbuz karşılığı peşin olarak tahsil ettiği çeşitli harçları (işgal harcı, işyeri açma izni harcı, taşıt araçları işletme ruhsat harcı) da 120 numaralı hesaba kaydettiği tespit edilmiştir. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul etmiş; faaliyet alacaklarının muhasebeleştirilmesinde tahakkuk esasına uyulması konusunda düzenlemeler yapıldığını ve yeni otomasyon sisteminin faaliyete geçmesiyle birlikte 2014 mali yılında muhasebe birimi tarafından yapılacak tahakkuk ve tahsilât işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde ilgili mevzuat hükümlerine uygun kayıt yapılabileceğini belirtmiştir.

BULGU 2: 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına Kayıt Yapılmaması

120 numaralı Gelirlerden Alacaklar Hesabının tahakkuk kayıtları doğru olarak yapılmadığı için, tahsilât yapılamayan tutarlar mali yılsonunda 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına da alınmamıştır. 121 numaralı hesaba, 2012 yılı içerisinde sadece “vergi ve diğer amme alacakları gecikme zammı” alt kodunda açılış kaydı yapılmıştır. Hesap yıl içerisinde tekrar çalıştırılmamıştır. Ayrıca, Sakarya Büyükşehir Belediyesi Gelir Müdürlüğüne hazırlanmış olan ve gelirlere ilişkin alt kalemleri ayrıntılı olarak gösteren “Tahsilât Bilgileri İcmali”nde yer alan takipli tahsilat tutarlarının, 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının alacak kısmına kaydedilmediği ve tahsilatların takipli olduğu halde 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabından yapıldığı tespit edilmiştir. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul etmiş; tahakkuk ettirilen faaliyet alacakları, takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan

tahsilât, terkin ve tecillerin 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında izlenmesi konusunda gerekli işlemlerin yapıldığını ve işlemlerin yönetmeliğe uygun hale getirildiğini belirtmiştir.

BULGU 3: 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına Eksik Kayıt Yapılması

Sakarya Büyükşehir Belediyesi elektrik, su ve doğalgaz faturalarına ilişkin belgelerin incelenmesi neticesinde; abonelik bedeli olarak ödenen/ödenmesi gereken tutarların tamamının 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmediği anlaşılmıştır. Kurum tarafından bulguda belirtilen hususlara iştirak edilmiş ve 2013 yılında gerekli düzeltmelerin/işlemlerin yapıldığı görülmüştür.

BULGU 4: Yeniden Yapılandırılan İlan Reklam Vergisi ve Yangın Sigorta Vergisine Ait Vadesi Geçmiş Alacakların 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar ve/veya 222- Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına Alınmaması

6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması hakkındaki kanun gereğince Belediyenin 31.12.2012 tarihinden önceki beyana dayanan İlan Reklam Vergisi ve Yangın Sigorta Vergisine ait alacakları gecikme zammı ve faizi silinerek yeniden yapılandırılmıştır. Kanun kapsamında yapılan uzlaşma başvuruları sonucunda 111.112,14 TL vergi alacağının 87.961 TL'si 2011 yıl içinde tahsil edilmiştir. Geriye kalan 23.151 TL yılar itibariyle tahsil edilmek üzere tecil ve tehir edilmiştir. Yapılandırılan ve sonraki yıllarda tahsil edilecek olan bu tutar muhasebe ile ilişkilendirilmemiş, 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar ve/veya 222- Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına alınmamıştır. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul etmiş, 01/01/2014 tarihinden itibaren vadesi geçmiş alacaklarından tecilli ve tehirli olanları ilgili hesaplarda izlemek üzere gerekli işlemlerin başlatıldığını belirtmiştir.

BULGU 5: Büyükşehir Belediyesi Gelirleri Arasında Bulunan Toptancı Haline Ait Gelirlerin, 'Adapazarı Merkez-Erenler ve Büyükşehir Belediyeleri Toptancı Hal İşletme Birliği' Tarafından Toplanması

Bütçe gelirleri ile ilgili olarak yapılan çalışmalar sırasında; Sakarya Büyükşehir Belediyesinin görev ve yetki alanında bulunan toptancı halinin, 1980 yılında kurulmuş "Adapazarı Büyükşehir- Merkez ve Erenler Belediyeleri Toptancı Hali İşletme Birliği" tarafından işletildiği, toptancı haline ilişkin tüm gelirlerin bu birlik tarafından toplandığı görülmüştür. Kamu idaresi cevabında gerekli işlemlerinin başlatıldığını belirtmekle beraber

devir işleminin gerçekleşmediğini ifade etmiştir. Belediyenin bu kapsamdaki alacakları da ilgili alacak hesaplarında muhasebeleştirilememiştir.

BULGU 6: BELPAŞ'tan Olan Alacığın Muhasebe Yönetmeliğine Uygun Hesaplarda İzlenmemesi

Sermayesinin %99'u belediyeye ait olan BELPAŞ'tan olan 2.159.705 TL tutarındaki kurum alacağı 5 yıldır, vade yapısına göre düzenlenmeden, takibi sağlanmadan ve gecikmeye uğrayan tutarlar tespit edilip faiz işletilmeden 232 numaralı kurumca verilen borçlardan alacaklar hesabında muhasebeleştirilmektedir. 132 ve 137 numaralı hesapların belediye tarafından hiç kullanılmadığı da dikkate alındığında, muhasebe kayıtları ve mali tablolardaki görünüm, kurumun BELPAŞ'a verdiği borçlarından doğan alacaklarına ilişkin gerçek durumu yansıtmamaktadır. Kamu idaresi cevabında ilgili muhasebe kaydını 2013 yılının haziran ayında yapmış olduğunu belirtmekle beraber, muhasebe kaydına esas teşkil edebilecek, vade yapısı ve faiz şartlarının da yer aldığı bir protokolün imzalandığına ilişkin herhangi bir bilgi sunmamıştır.

BULGU 7: Gelir Getirici Ticari Bina ve Gayrimenkullere Ait Tüm Gelir Kaynaklarının Gelir Kalemleri Arasında Gösterilmemesi, Muhasebede İzlenmemesi ve Kira Gelirlerinin Tahsil Edilememesi

Belediyenin gelir getirici ticari bina ve gayrimenkullere ait tüm gelir kaynaklarının Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde yer alan Faaliyet alacakları hesapları, gelir hesapları ve bütçe hesapları kullanılarak kaydedilmemiş; ayrıca BELPAŞ'a kiraya verilen Benzinlik ve yeni terminale ilişkin yapılan incelemede, tahsil edilmesi gereken kira gelirlerinin Belediye tarafından tahsilatının gerçekleştirilemediği tespit edilmiştir. Kamu idaresi cevabında gerekli işlemlerin başlatıldığını belirtmekle beraber, envanter çalışmalarının tam olarak sonuçlandırılmadığını, bu nedenle de faaliyet alacakları, gelir ve bütçe hesaplarında gerekli muhasebeleştirme işlemlerinin yapılamadığını ifade etmiştir.

BULGU 8: 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Kayıtlı Tutarlarının İlgili Kuruluşların Özkaynak Hesaplarında Karşılık Olarak Yer Alan Tutarlarla Eşit Olmaması

İller Bankası veri tabanından yapılan kontrollerde, vergi paylarından kesinti suretiyle yapılan sermaye payları ödemelerinin 2012 sermaye ödemeleri kısmında yer almadığı anlaşılmıştır. Yılı işlemlerinde iki kurum kaydı arasında mevcut olan farklılığın toplam ödenen sermaye payı için de geçerli olduğu tespit edilmiştir. Kesin mizanda 240 hesabın borç bakiyesi 8.436.669,33 TL iken, İller bankası veri tabanında Sakarya Büyükşehir Belediyesi sermaye payı 12.088.554 TL olarak görünmektedir. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul ettiğini ifade etmiş, ilgili düzeltme kayıtlarını 2013 yılı Haziran ayında tesis ederek, mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının gerçek durumu yansıtacak şekilde ihdasını sağlamıştır.

BULGU 9: Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin Kurucu Ortak Olduğu Organize Sanayi Bölgelerine Verdiği Sermaye Paylarının 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında İzlenmemesi

Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin kurucu ortak olduğu "Adapazarı Büyükşehir-Merkez ve Erenler Belediyeleri Toptancı Hali İşletme Birliğine verdiği sermaye paylarının da 241 numaralı hesapta izlenmediği tespit edilmiştir. Mevcut durumda, 241 numaralı hesap, kurumun mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırdığı sermayeleri tam ve doğru olarak göstermemektedir, Kamu idaresi cevabında hatayı kabul ettiğini ifade etmiş, ilgili düzeltme kayıtlarını 2013 yılı Haziran ayında tesis ederek, mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının gerçek durumu yansıtacak şekilde ihdasını sağlamıştır.

BULGU 10: Arsa Satışlarında 250 Arazi ve Arsalar Hesabına Alacak Kaydının Yapılmaması

Sakarya Büyükşehir Belediyesi 2012 yılı içerisinde 231.267,27 TL tutarında arsa satışı gerçekleştirmiştir. İlgili tutarlar gelir hesabı ile ilişkilendirilmiş ancak satılan arsaların kayıtlı değeri 250 Arazi ve Arsalar Hesabına alacak kaydı yapılarak muhasebeleştirilmemiştir. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul ettiğini belirtmiş, arsalar hesabına ilişkin düzeltme kaydını 20.06.2013 tarihinde yapmıştır.

BULGU 11: 303-403 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı Kayıtlarının Hazine Müsteşarlığı Bilgi Sistemi Kayıtlarıyla Denk Olmaması

303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı, diğer kamu idarelerine olan mali borçlar ile uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kamu idarelerine mali borçlar

hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılır. Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin Hazine Müsteşarlığı'na olan garantili ve devirli dış borcu ve bu borçlara ilişkin olarak yapılan anapara tutarları bu hesap ve 403 numaralı kamu idarelerine mali borçlar hesabında muhasebeleştirilmektedir. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul ettiğini ifade etmiş, ilgili düzeltme kayıtlarını 2013 yılı Haziran ayında tesis ederek, kamu idarelerine mali borçlar hesabında takip edilen Hazine Müsteşarlığına olan borçlarının gerçek durumu yansıtacak şekilde ihdasını sağlamıştır.

BULGU 12: Zamanaşımına Uğrayan Bütçe Emanetinin Gelir Kaydedilmemesi

Sakarya Büyükşehir Belediyesi kesin mizanında 32006 N-5(2007) yılına ait borçlar koduyla izlenen 63.702,50 TL'nin bütçeye gelir kaydı yapılarak hesaptan çıkartılması gerekirken, zamanaşımına uğrayan bu tutar 2008 yılına ait borçlar alt koduna kaydedilerek süresi uzatılmış, bütçeye gelir kaydı yapılmamıştır. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul ettiğini ifade etmiş, ilgili tutarı 16.04.2013 tarihinde yapılan muhasebe kaydıyla bütçeye gelir kaydettiğini bildirmiştir.

BULGU 13: SASKİ'ye Olan Borçların Tamamının Muhasebeleştirilmemesi, Bir Kısımının 333-Emanetler Hesabında Takip Edilmesi

333 numaralı emanet hesabında yer alan tutarların içinde hem SASKİ'den borçlanılan tutarların, hem de SASKİ'nin altyapı hasar bedeli olarak gönderdiği tutarların yer aldığı anlaşılmıştır. SASKİ'den 5216 Sayılı Kanun'un 27. Maddesi ve ilgili Bütçe kararnamesi uyarınca alınan bu borcun, niteliği itibariyle 303/ 403 numaralı Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesaplarında takip edilmesi gerekirken, Sakarya Büyükşehir Belediyesi kesin mizanında ilgili hesapta buna ilişkin bir muhasebe kaydı bulunmamaktadır. 333 numaralı Emanetler hesabına da bu kapsamda alınan borç tutarlarının kaydı sadece Mart ayına kadar yapılmış, (2.445.000 TL) daha sonraki aylarda SASKİ'nin borç olarak Belediyenin banka hesabına gönderdiği tutarlar bütçe gelirleri (yol harcamalarına katılma payı- ortak altyapı hizmetlerine ilişkin gelirler) hesabında izlenmiştir. Kamu idaresi cevabında 333 numaralı hesabın alt kodunda takip edilen 14.042.222,00.-TL nin 2013 yılı 6800 yevmiye ile gelire irat kaydedildiğini belirtmektedir. Ancak SASKİ'nin 2012 yılı geçici mizanı incelendiğinde; 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında Büyükşehir Belediyesi'ne borç verme olarak kayıtlı olan tutarın 99.091.250 TL tutara ilişkin herhangi bir işlem yapılmamıştır. SASKİ ile Belediye kayıtları arasındaki tutarsızlık 2013 yılı itibariyle de devam etmektedir.

BULGU 14: Vadesi Geçmiş Damga Vergisi ve Gelir Vergisi Kesintilerinin 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş ve Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabına Kaydedilmemesi

488 sayılı Damga Vergisi kanunu uyarınca muhtelif ödemelerden kesilen ve makbuz karşılığı tahsil edilip 360 numaralı hesaba alınan damga vergisi kesinti ve tahsilatlarının, ilgili aylarda vergi dairelerine yatırılmadığı, yıl içerisinde yapılan toplu kayıtlarla 368 numaralı Vadesi geçmiş ertelenmiş ve taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabına alındığı görülmüştür. Ancak Ekim ayından sonra 368 numaralı hesaba atılmayan damga vergisi kesintileri halen 360 numaralı hesabın alacağında yer almaktadır. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul ettiğini belirtmiş, Vergi Dairesi ile yaptığı mutabakat sonucunda vadesi geçmiş vergi borçlarını 360 numaralı Ödenecek vergi ve fonlar hesabından çıkartarak,368 numaralı Vadesi geçmiş, ertelenmiş ve taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabına kaydetmiştir.

BULGU 15: Vadesi Geçmiş ve İlgili Kuruma Ödenmemiş Sosyal Güvenlik Kesintilerinin 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş ve Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabına Kaydedilmemesi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Emekli Sandığı Kanunu ile Primlerin Ödeme Sürelerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Tebliğ uyarınca ücretlerden kesilen prim tutarları ve kurum hissesine düşen primlerin ilgili aylarda SGK'ya yatırılmadığı, yıl içerisinde yapılan toplu kayıtlarla 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş ve Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabına alındığı görülmüştür. Ancak Ekim ayından sonra 368 numaralı hesaba atılmayan malullük, yaşlılık, emeklilik primleri (kişi ve kurum), genel sağlık sigortası primi (kişi ve kurum), emekli sandığı kesintisi (kişi kurum), kısa vadeli sigorta kolları primi toplamı halen 360 numaralı hesabın alacağında 2.493.371 TL olarak yer almaktadır. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul ettiğini belirtmiş, Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü ile yaptığı mutabakat sonucunda vadesi geçmiş SGK primlerini 361 numaralı Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabından çıkartarak,368 numaralı Vadesi geçmiş, ertelenmiş ve taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabına kaydetmiştir.

BULGU 16: Vadesi Geçmiş ve İlgili Kuruma Ödenmemiş İşsizlik Sigortası Primlerinin 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş ve Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabına Kaydedilmemesi

4447 sayılı işsizlik sigortası Kanunu 49. Madde ile primlerin ödeme sürelerine ilişkin usul ve esaslar hakkındaki tebliğ uyarınca hesaplanan ve tahsil edilen prim tutarlarının ilgili aylarda SGK'ya kanuni süresi içinde ödenmediği, vadesi geçtiği halde 362 numaralı hesapta tutulmaya devam edildiği görülmüştür. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul ettiğini belirtmiş, Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü ile yaptığı mutabakat sonucunda vadesinde ödenmeyen işsizlik sigortası primlerini 362 numaralı Fonlar ve Diğer Kamu İdareleri adına yapılan tahsilat Hesabından çıkartarak, 368 numaralı Vadesi geçmiş, ertelenmiş ve taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabına kaydetmiştir.

BULGU 17: 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabına Kurumun Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Benzeri Yükümlülüklerinin Tamamının Kaydedilmemesi

Bu haliyle 368 numaralı Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler hesabı, kurumun vadesi geçmiş, ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve benzeri yükümlülük toplamını tam ve doğru olarak göstermemektedir. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul ettiğini ifade etmiş, gerekli düzeltme kayıtlarını ilgili kurumlarla yaptığı mutabakat sonucunda, 08.02.2013 tarihinde tesis ederek, 368 numaralı vadesi geçmiş, ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabında takip edilen borçlarının gerçek durumu yansıtacak şekilde ihdasını sağlamıştır.

BULGU 18: Sakarya Büyükşehir Belediyesinin Sakarya Elektrik Dağıtım A.Ş.(SEDAŞ)'a Olan Bazı Borçlarını Muhasebeleştirmemesi ve İlgili Mali Tablolarda Göstermemesi

Sakarya Büyükşehir Belediyesi mali tabloları ve muhasebe kayıtlarının incelenmesi sonucunda Belediyenin SEDAŞ'a olan bazı borçlarının muhasebeleştirilmediği ve ilgili mali tablolarda gösterilmediği anlaşılmıştır. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul ettiğini belirtmiş, SEDAŞ'a olan borcunu faizi ile birlikte bütçe emanetleri hesabında muhasebeleştirmiştir.

BULGU 19: Tahsil Edilen Eğitime Katkı Payı ve Özel İşlem Vergisinin İlgili Yerlere Gönderilmemesi, 333 Emanetler Hesabında Bekletilmesi

Belediyenin 4306 ve 4481 sayılı Kanunlara göre tahsil ettiği eğitime katkı payları ile özel işlem vergilerini mevzuatta öngörüldüğü biçimde ödemesi gerekirken bu hükümlere uyulmamış ve tahsil edilen miktarlar ödenmemiştir. Kamu İdaresi cevabi yazısında hatayı kabul etmiş, 20.06.2013 tarihi itibarıyla Emanetler hesabında tutulan miktarın 368 numaralı hesabın ilgili alt koduna aktarıldığını belirtmiş ve kayda ilişkin belgeyi tarafımıza sunmuştur.

BULGU 20: 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı ile 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabının Kullanılmaması

Büyükşehir Belediyesi'nin bilançosunda kayıtlı olan kira geliri elde ettiği taşınmazları olduğu halde 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı ile bu hesabın karşılık hesabı niteliğinde olan 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı'nın hiç kullanılmadığı görülmüştür. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul ettiğini ifade etmiş, kiraya verdiği gayrimenkulleri kayıtlı değerleri üzerinden ilgili hesaplara kaydederek muhasebeleştirilmesini sağlamıştır.

BULGU 21: 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına Eksik Kayıt Yapılması

2012 yılı içerisinde 150 numaralı hesabın borç hanesine toplam 1404 yevmiye kaydı 26.053.549 TL kaydedilmiş olup, bu hesaba alacak kaydı yapılmamıştır. Buna göre mal ve malzemeler alınırken stoklara girmiş, ancak bunlar harcamacı birimlere gönderilirken stoklardan çıkışı yapılmamıştır. Kamu idaresi cevabında hatayı kabul ettiğini ifade etmiş, tüketilmek amacıyla ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemelerin, 2013 mali yılında "150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına" alacak "630 Giderler Hesabına" borç olarak kaydedildiğini bildirmiştir.

BULGU 22: Yiyecek, Yakacak, Kırtasiye ve Giyecek Alımlarının 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan 630 Giderler Hesabına Kaydedilmesi

Sakarya Büyükşehir Belediyesi yevmiye kayıtlarının incelenmesi neticesinde, yiyecek, yakacak, kırtasiye ve giyecek alımlarının 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmeden doğrudan 630 Giderler Hesabına kaydedildiği görülmüştür. Kamu idaresi

cevabında hatayı kabul ettiğini ifade etmiş, 2013 mali yılında gerekli muhasebe kayıtlarının yapılacağını bildirmiştir.

DENETİM GÖRÜŞÜ

Sakarya Büyükşehir Belediyesi 2012 yılına ilişkin mali rapor ve tablolarının “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde açıklanan nedenlerden dolayı Faaliyet Alacakları, Stoklar ve Ödenecek Diğer Yükümlülüklerle ilişkin hesap alanlarındaki hata ve eksiklikler hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği; gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin, kanun ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olduğu kanaatine varılmıştır.